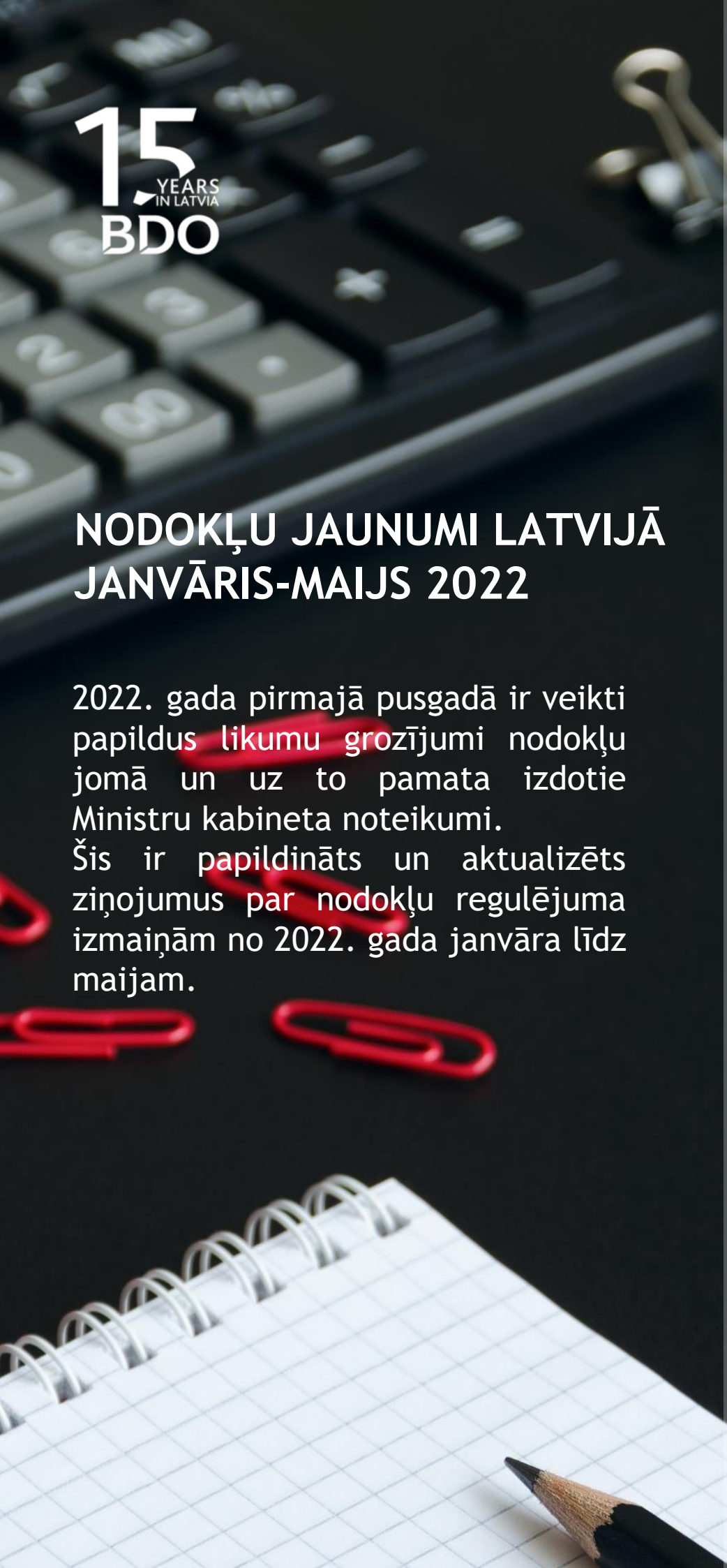

Jūnijs, 2022
www.bdo.lv

NODOKĻU JAUNUMI LATVIJĀ JANVĀRIS-MAIJS 2022

2022. gada pirmajā pusgadā ir veikti papildus likumu grozījumi nodokļu jomā un uz to pamata izdotie Ministru kabineta noteikumi.
Šis ir papildināts un aktualizēts ziņojumus par nodokļu regulējuma izmaiņām no 2022. gada janvāra līdz maijam.

SATURS

- VSAOI
- UIN
- PVN
- NN

NN

Likums Par nodokļiem un nodevām ir papildināts ar jaunu pantu:

7.[4] Neizpildītas saistības nodokļu jomā – šis likuma pants stāsies spēkā **2023. gada 1. janvārī.**

Tas nosaka, ka, ja citos normatīvajos aktos nav noteikts citādi, nodokļu maksātājam ir neizpildītas saistības nodokļu jomā šādos gadījumos:

- nodokļu maksātājs nav savlaicīgi iesniedzis nodokļu deklarācijas un attiecīgā informācija saskaņā ar šā likuma 18. panta pirmās daļas 30. punktu ir publiski pieejama, tas ir, 15 dienu laikā pēc deklarācijas iesniegšanas termiņa;
- nodokļu maksātājam ir Valsts ieņēmumu dienesta administrēto nodokļu un nodevu parāds un pašvaldības administrēto nodokļu parāds, kura summa atsevišķi vai kopā pārsniedz 150 euro, izņemot nodokļu maksājumus, kuru maksāšanas termiņš, sadalīts termiņos, atlikts vai atkārtoti sadalīts termiņos.

Likuma grozījumi arī paredz, ka Valsts ieņēmumu dienesta tīmekļvietnē ievietotā informācija ir publiski pieejama ne ilgāk kā trīs gadus no normatīvajos aktos noteiktās nodokļu deklarācijas iesniegšanas termiņa iestāšanās dienas.

15 YEARS IN LATVIA BDO

Likuma grozījumi saistībā ar ziedojumiem Ukraiņu sabiedrībai

Saistībā ar Krievijas Federācijas uzbrukumu Ukrainas valsts teritorijai un Ukraiņu bēgļiem uz Latvijas teritoriju tika izdots jauns likums "Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likums", likums stājās spēkā 2022. gada 5. martā, kurš paredz atbalsta pasākumus Ukrainas pilsoņiem Latvijas teritorijā, tai skaitā nosaka nodokļu piemērošanu ziedojumiem vispārējam atbalstam Ukrainas sabiedrībai.

UIN

Pastāv izņēmums, kad uzņēmums var piemērot UIN likuma 12. panta nodokļa atvieglojumus ziedojumam, tikai tādā gadījuma, ja uzņēmums paredzēto ziedojumu Ukrainas sabiedrībai ziedo Latvijā reģistrētai sabiedriskā labuma organizācijai (SLO), kura nodrošina koordinēta atbalsta sniegšanu Ukrainas karadarbībā cietušajiem.

Atvieglоti kritēriji ziedojumiem:

- Biedrības un nodibinājumi var veikt ziedojumus Ukrainas sabiedrības atbalstam arī tad, ja statūtos šāda iespēja nav paredzēta.
- Biedrībām un nodibinājumiem, kuru pamatdarbība nav atbalsta sniegšana, bet tiek sniegts atbalsts Ukrainas sabiedrībai tiek atvieglotas administratīvas prasības attiecībā uz pārskatu sniegšanu Valsts ieņēmumu dienestam.
- Noteikta speciāla kārtība ziedojumu veikšanai Ukrainas sabiedrībai valsts kapitālsabiedrībai.

PVN

Ziedojumiem Ukrainas civiliedzīvotāju atbalstam piemēro PVN 0% likmi preču piegādei, ko reģistrēts nodokļa maksātājs bez maksas piegādā sabiedriskā labuma organizācijai (SLO), kura šīs preces eksportē no Eiropas Savienības teritorijas vai piegādā citas Eiropas Savienības dalībvalsts atzītai struktūrai, kā rezultātā šīs preces tiek nodotas vai piegādātas kā humānā palīdzība vai ziedojums Ukrainas sabiedrībai. PVN 0% likmi var piemērot tikai tādām precēm, kuras tiek nodotas Latvijas SLO un kuras tiek izvestas no Latvijas Republikas, apliecinot ar attaisnojuma dokumentiem.

IIN

Fiziskas personas, kuras ir veikušas ziedojumu un dāvinājumus atbalstam Ukrainas sabiedrībai, šo summu var iekļaut gada ienākuma deklarācijā kā attaisnotos izdevumus un saņemt iedzīvotāja ienākuma nodokļa atmaksu.

15 YEARS IN LATVIA
BDO

UIN

Palielinātie procentu maksājumi

Tiek paredzēts, ka, sākot ar pārskata gadu, kas sākās 2021. gadā, palielinātos procentu maksājumus aprēķina kā starpību starp procentu maksājumiem un procentu ieņēmumiem.

- Ja pārskata gadā šī starpība pārsniedz trīs miljonus eiro, nodokļa bāzē iekļauj procentu summu, kas pārsniedz 30% no pārskata gada peļņas vai zaudējumu aprēķinā uzrādītās peļņas pirms nodokļiem, kas palielināta par procentu maksājumiem un aprēķināto nolietojumu.
- Precizēta nodokļa piemērošana aplēstajiem procentiem par operatīvās nomas maksājumiem, ko aprēķina saskaņā ar starptautisko finanšu pārskatu standartu (SFPS) Nr.16 "Operatīvā noma", paredzot, ka nodokļa maksātāji ir tiesīgi UIN likuma 10. pantā noteikto palielināto procentu aprēķinā neietvert procentus, kas aprēķināti saskaņā ar šo SFPS, ja nomas darījums atbilst operatīvās nomas definīcijai.

Tādējādi likuma 10. panta normas ir piemērojamas tikai procentu maksājumiem par finanšu nomu, bet nav attiecināmas uz procentiem, kas aplēsti saskaņā ar SFPS Nr.16 "Operatīvā noma.

Ziedojumi

Grozījumi ietver arī jaunu likuma 12. panta pirmās daļas 3. punkta redakciju, kas būtiski palielinās atbalsta apmēru.

- Nodokļa maksātājs tagad ir tiesīgs samazināt taksācijas periodā par pārskata gadā aprēķinātajām dividendēm aprēķināto nodokli par 85% no ziedotās summas, bet nepārsniedzot 30% no aprēķinātās nodokļa summas par aprēķinātajām dividendēm.
- Līdz šim tika noteikts, ka šāds nodokļa atvieglojuma apmērs ir piemērojams tikai attiecībā uz pārskata gadiem, kas sākas 2020., 2021. un 2022. gadā.
- Papildus tam grozījumos paredzēts, ka ziedojumu apmērs UIN likuma 12.panta pirmās daļas 3.punkta izpratnē vairs nav jāiekļauj ar nodokli apliekamajā bāzē.

15 YEARS IN LATVIA
BDO

UIN

Nedrošie debitoru parādi

Nodokļu grozījumi nosaka, ka nodokļa bāzē iekļauj tādu nedrošo parādu, par kuru izveidots uzkrājums nedrošiem parādiem un parāds nav atgūts 60 mēnešu laikā, skaitot no parāda rašanās brīža, kad preču un pakalpojumu saņēmējam bija jānorēķinās ar preču piegādātāju vai pakalpojumu sniedzēju, bet samaksa netika veikta, un parāda summai nav piemērojams UIN likuma 10. panta trešajā daļā minētais atbrīvojums.

Lai 10.pantā iekļauto normu piemērotu, nodokļa maksātājam jāizpilda visas turpmāk minētās prasības:

- zvērināts revidents vai zvērinātu revidentu komercsabiedrība ir sniegusi revidenta ziņojumu par finanšu pārskatu kā vienota kopuma atbilstību SFPS noteiktajam vai Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā noteiktajam, un nodokļu maksātāja finanšu pārskatos tiek iekļauta norāde, ka, atkāpjoties no Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā noteiktā, debitoru parādi atzīti, novērtēti un norādīti atbilstoši SFPS Nr. 9 "Finanšu instrumenti" noteiktajam;
- nodokļa maksātājs nodrošina katra uzkrājumos (kredītzaudējumos) iekļautā debitora parāda izsekojamību;
- nodokļa maksātājam ir izveidota debitoru parādu (finanšu aktīvu) atzīšanas, atgūšanas un aktīva atzīšanas pārtraukšanas (norakstīšanas) grāmatvedības uzskaites kārtība;
- 10. panta norma piemērojama parādiem, par kuriem izveidoti uzkrājumi (kredītzaudējumi), sākot ar 2018. gada 1. janvāri.

Ņemot vērā Covid-19 pandēmijas negatīvo ietekmi, tiek pagarināts uzkrājumu “turēšanas” periods uz 60 mēnešiem, skaitot no uzkrājuma izveidošanas dienas, par uzkrājumiem nedrošiem parādiem, ja debitoram uzsākta maksātnespējas procedūra.

Parādiem, kuriem izveidots uzkrājums līdz 2021. gada 31. decembrim, periods nodokļu bāzes palielināšanai ir 60 mēneši no uzkrājuma izveidošanas dienas.

15 YEARS IN LATVIA
BDO

PVN

Ar 2022. gada 1. februāri – Depozīt maksai nepiemēro PVN

- Tiek ieviesta obligāta vienota depozīta sistēma, līdz ar to veiktie PVN likuma grozījumi. PVN piemērošana ir atrunāta maksai par atkārtoti lietojamu dzēriena iepakojumu, nevis depozīta maksai.
- Maksa par dzērienu atkārtoti lietojamo iepakojumu netiks iekļauta pārdodamās preces ar PVN apliekamajā vērtībā.
- Iesniedzot deklarāciju par taksācijas gadu, ir jākoriģē piegādātās preces ar PVN apliekamo vērtību par iepriekšējā gadā nesaņemtā dzēriena iepakojuma vērtību, kā rezultātā jāiemaksā valsts budžetā aprēķinātā PVN summa.

Depozīt sistēmas dalībnieki:

- depozīta iepakotāji (pakalpojuma sniedzēji, preces ražotāji vai izplatītāji, kas Latvijas tirgū laiž dzērienus depozīta iepakojumā);
- depozīta iepakojuma pārdevēji (personas, kuras piedāvā vai pārdod dzērienus depozīta iepakojumā un pieņem izlietoto depozīta iepakojumu no galalietotāja).

Nodokļu deklarācija

Depozīt maksai par iepakojumu PVN likuma normas nepiemēro.

Ja PVN maksātājs ir saņēmis mazāk dzērienu pudeles atkārtotai lietošanai, tad tiek koriģēta PVN gada deklarācija. PVN gada deklarācija tiek koriģēta par starpību, kas netika saņemta atpakaļ.

15 YEARS IN LATVIA
BDO

Ministru kabineta noteikumu Nr.17 grozījumi

Pievienotās vērtības nodokļa likuma normu piemērošanas kārtība un atsevišķas prasības pievienotās vērtības nodokļa maksāšanai un administrēšanai

Atviegloti nosacījumi PVN 0% likmes pamatotības pierādīšanai ziedojumu un humānās palīdzības eksporta kravām uz Ukrainu. Preču eksportam ir piemērojama 0% likme, iesniedzot kā apliecinājumu kādu no šiem dokumentiem:

- starptautiskos kravas transporta pavaddokumentus vai to kopijas;
- līgumus, kas noslēgti ar trešo valstu vai trešo teritoriju personām;
- dokumentus, kas apliecina samaksu par preču eksportu.

Nodokļa piemērošanai un atmaksāšanai par iekšzemē iegādātajām precēm trešās valsts vai trešās teritorijas fiziskajai personai, kuras pastāvīgā uzturēšanās vieta nav Eiropas Savienības teritorijā:

- tiek mainīts definējums no "kas nav nodokļa maksātāji" uz "kuras pastāvīgā uzturēšanas vieta nav";
- papildinātas prasības čekā norādāmiem rekvizītiem, kas atvieglos administratīvo slogu PVN maksātājiem;
- paredzēta iespēja, reģistrētam PVN maksātājam, kuram piešķirta VID atļauja PVN atmaksāšanai, atmaksāt ceļotājam PVN par iekšzemē iegādātajām un no Eiropas Savienības teritorijas izvestajām precēm, izmantojot ne tikai bankas pārskaitījumu vai nosūtot bankas čeku, bet arī citu ceļotāja izvēlēto naudas līdzekļu saņemšanas veidu;
- papildināts regulējums, nosakot atmaksājamo PVN apmēru, ja precēm piemērota PVN samazinātā likme 5% apmērā, tas nozīme, ka atmaksājamais PVN apmērs nedrīkst būt mazāks par 3%, ja precēm piemērota PVN samazinātā likme 5% apmērā, kas stāsies spēkā 2022. gada 1. septembrī. No 2022. gada 1. jūlija ir iespēja reģistrētam PVN maksātājam iesniegt iesniegumu par digitālās PVN atmaksas sistēmu.

Fiskālā pārstāvja atbrīvojumu no apliecinājuma iesniegšanas

Fiskālā pārstāvja preču eksporta darījumiem piemērot nosacījumu, kas nav saistīts ar vispārējā galvojuma izmantošanu. Ir noteikts, ka fiskālo pārstāvi var atbrīvot no apliecinājuma iespējamā PVN parāda segšanai iesniegšanas, ja pēdējo vismaz triju taksācijas gadu laikā tas veic tikai tādu preču eksportu, par kurām nav maksājami izvedmuitas nodokļu maksājumi, un ir saņēmis atzītā komersanta statusu atbilstoši normatīvajos aktos muitas jomā noteiktajām prasībām.

Priekšnodokļa korekciju preču zudumu gadījumā

Precizēts noteikumu 163.1 punkts, paredzot, ka reģistrēts PVN maksātājs iesniedz PVN deklarāciju par kalendāra vai pārskata gada pēdējo taksācijas periodu, ja preču zudumu vērtība pārsniedz saskaņā ar uzņēmumu ienākuma nodokļa un iedzīvotāju ienākuma nodokļa normatīvajiem aktiem plānoto zudumu apjomu.

Citas dalībvalsts nodokļa maksātāja un trešās valsts vai trešās teritorijas nodokļa maksātāja iesnieguma reģistrācijai VID PVN maksātāju reģistrā veidlapās

No 2021. gada 1. jūlija citas dalībvalsts PVN maksātājam jāreģistrējas patēriņa dalībvalstī, ja preču tālpārdošanas darījumu kopējā vērtība bez PVN sasniedz vai pārsniedz 10 000 euro robežvērtību, līdz ar to tika precizēts Ministru Kabineta noteikumi Nr. 17. 3 pielikuma 7. punkta minētā reģistrācijas pamatojumā noteiktās darījuma vērtības no 35 000 euro uz 10 000 euro.

15 YEARS IN LATVIA
BDO

Ministra kabineta noteikumi Nr. 40

Noteikumi par pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām

Veiktas izmaiņas nodokļu deklarāciju aizpildīšanas kārtībā, kā arī deklarācijas rindās norādāmo informāciju. Mainīts arī pašas PVN deklarācijas veidlapas formāts.

DEKLARĀCIJAS RINDA	PASKAIDROJUMS
43. rinda	Norāda piegādāto preču un sniegto pakalpojumu vērtību, kas saskaņā ar PVN likumu 50. panta 2.1., ceturto, piekto, sesto un septīto daļu apliekami ar 0% likmi, pamatojoties uz attiecīgās dalībvalsts vai Latvijas Republikas kompetentās iestādes izsniegtu pievienotās vērtības nodokļa un akcīzes nodokļa atbrīvojuma sertifikātu, kā arī piegādāto preču un sniegto pakalpojumu vērtību, kas apliekami ar nodokļa 0% likmi saskaņā ar likuma 50. panta 7.1 daļu.
48. rinda	Norāda ar nodokļa 0% apliekamo sniegto pakalpojumu vērtību saskaņā ar likuma 46., 47., 48. pantu un 50. panta 2.1., ceturto, piekto, sesto, septīto un 7.1 daļu un ar nodokļa samazināto likmi 0% apmērā apliekamo sniegto pakalpojumu vērtību.
51.1 rinda	Norāda ar samazināto likmi 5% apmērā apliekamo vērtību par preču iegādi Eiropas Savienības teritorijā un saņemtajiem pakalpojumiem no citas dalībvalsts reģistrēta nodokļa maksātāja. Šajā rindā norāda arī no citas dalībvalsts nodokļa maksātāja vai trešās valsts vai trešās teritorijas nodokļa maksātāja saskaņā ar likuma 122. panta trešo daļu saņemto preču vērtību. Ja saņemta atlaide, anulēts pirkums, samazināta saņemto preču cena vai saņemts atpakaļ avanss, tad saņemtās atlaides, anulētā pirkuma, preču cenas samazinājuma vai atpakaļ saņemtā avansa summu norāda ar mīnusa zīmi.
56.1 rinda	Norāda pēc samazinātās 5% likmes apmērā aprēķināto nodokļa summu par preču iegādi Eiropas Savienības teritorijā un saņemtajiem pakalpojumiem no citas dalībvalsts reģistrēta nodokļa maksātāja. Šajā rindā norāda arī aprēķināto nodokļa summu par preču saņemšanu no citas dalībvalsts nodokļa maksātāja vai trešās valsts vai trešās teritorijas nodokļa maksātāja saskaņā ar likuma 122. panta trešo daļu. Nodokļa summu nosaka, izmantojot šādu formulu: 51.1 rinda x samazinātā likme 5 % apmērā : 100
56.1. rinda	Ja saņemta atlaide, anulēts pirkums, samazināta saņemto preču cena vai saņemts atpakaļ avanss, aprēķinātā nodokļa summu norāda ar mīnusa zīmi. Šīs rindas matemātiskais rezultāts var nesakrist ar faktisko šajā rindā norādīto nodokļa summu, ja: ▶ taksācijas periodā, aizpildot 56.1 rindu, summē visas uz saņemto nodokļa rēķinu pamata taksācijas periodā aprēķinātās nodokļa summas; ▶ ir mainīta nodokļa likme.

Grozījumi attiecībā uz piegādāto preču un sniegto pakalpojumu vērtību, kas apliekami ar nodokļa 0% likmi saskaņā ar likuma 50. panta 2.1 daļu, un 50. panta 2.1 daļu pievienotās vērtības nodokļa deklarācijas un tās pielikumu aizpildīšanā piemērojami, sākot ar 2021. gada 1. janvāri.

15 YEARS IN LATVIA
BDO

Par valsts sociālo apdrošināšanu

Likumā ir veiktas izmaiņas par sociālo iemaksu apliekamās summas atsevišķām personām

Persona, kura kopj bērnu, kas nav sasniedzis gada vai pusotra gada vecumu, un saņem:

- vecāku pabalstu un
- vienlaikus saņem bērna kopšanas pabalstu,

tiek veiktas obligātās sociālās iemaksas šīs personas

- pensijas apdrošināšanai;
- invaliditātes apdrošināšanai;
- bezdarba apdrošināšanai.

Obligāto iemaksu objekts ir vecāku pabalsta un bērna kopšanas pabalsta kopsumma.

Pārejas noteikumi paredz, ka par periodu no 2022. gada 1. jūlija līdz 2024. gada 31. decembrim šādai personai no invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta tiek veiktas obligātās iemaksas šīs personas pensijas, bezdarba un invaliditātes apdrošināšanai no obligāto iemaksu objekta, ko veido vecāku pabalsta un bērna kopšanas pabalsta summa.

15 YEARS IN LATVIA
BDO

Automatizēti sodi

Tiks automatizēt sodi par savlaicīgu deklarāciju neiesniegšanu

Automatizētā soda sistēma tiks piemērota šādām nodokļu deklarācijām:

- Darba devēja ziņojumi;
- UIN deklarācijas;
- PVN deklarācijas;
- Paziņojumi par PVN samaksu;
- Paziņojumi par FP izmaksātajām summām;
- Akcīzes nodokļa deklarācijas.

Soda apmērs tiek piemērots atkarībā no nokavēto dienu skaita:

- 3-10 dienas – 5-14 soda vienības;
- 11-20 dienas – 15-30 soda vienības;
- 21-30 dienas – 31-56 soda vienības;
- >30 dienas vai deklarācija neiesniegta – 57-140 soda vienības.

Viena soda vienība ir 5 eiro.

Darba devēja ziņojumiem automatizēta soda sistēma ir 2022.gada maija un pārējām deklarācijām no 2022.gada augusta.

15 YEARS IN LATVIA BDO

Starptautiskās ziņas

- OECD izdod atjaunināto transfertcenu vadlīniju 2022. gada versiju.
- Eiropas Komisija izstrādā priekšlikumu direktīvai, kas nodrošinās minimālo UIN likmi. Minimālā efektīvā UIN likme tiek paredzēta 15%.
- 2022. gada 16. maija tiek apturēta darbība Par Latvijas Republikas valdības un Krievijas Federācijas valdības līgumu par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu attiecībā uz ienākuma un kapitāla nodokļiem un tā Protokolu.
- Apvienotos Arābu Emirātos plāno ieviest UIN likmi, tiek plānots, ka tā stāsies spēkā ar 2023. gada 1. Jūniju.

Tiek plānotas šādas UIN likmes:

- 0% likme ar nodokli apliekamiem ienākumiem līdz AED 375 000 (~USD 102 000);
- 9% likme ar nodokli apliekamiem ienākumiem virs AED 375 000 (~USD 102 000);
- atšķirīgu likmi (kas vēl nav paziņots) lieliem starptautiskiem uzņēmumiem, kuru konsolidētie globālie ieņēmumi pārsniedz 750 miljonus eiro (~AED 3,15 miljardi) saskaņā ar OECD bāzes erozijas un peļņas novirzīšanas (BEPS) projekta otro pīlāru.

Lai uzzinātu, kā mēs varam palīdzēt Jūsu biznesam, aicinām sazinieties ar mūsu nodokļu ekspertu komandu, kura izstrādās Jūsu biznesa vajadzībām piemērotāko un efektīvāko risinājumu!

KONTAKI SAZIŅAI

VITA LIBERTE
PARTNERE
vita.liberte@bdo.lv

Šī publikācija ir rūpīgi sagatavota, tomēr tā ir uzrakstīta vispārīgi, un tā ir jāuztver kā vispārīgs informatīvs materiāls, kas nav attiecināms uz nevienu konkrētu situāciju. Šo publikāciju nedrīkst lietot vai atsaukties uz to, lai vērtētu konkrētas situācijas, un jums nevajadzētu rīkoties saskaņā ar šajā publikācijā ietverto informāciju, neiegūstot iepriekšēju profesionālu konsultāciju.

© Visas autortiesības pieder AS BDO Latvia. Visas tiesības aizsargātas.

15 YEARS IN LATVIA
BDO